

**KANCELARIA RADCY PRAWNEGO
GRZEGORZA CZERWIŃSKIEGO
Spółka Komandytowa**

**61 – 015 Poznań
ul. Gnieźnieńska 69**

**tel. (61) 8 780 341, 8 780 981
fax (61) 8 780 309
e-mail: unilex@man.poznan.pl**

Poznań, 22 października 2024 roku

**Sz. P.
Daria Bartkowiak
Gmina Jarocin, Wydział Rozwoju,
Referat Gospodarki Nieruchomościami**

INFORMACJA PRAWNA

dotycząca zastosowania trybu bezprzetargowego w zakresie sprzedaży nieruchomości gminnych w przypadku zaistnienia podstaw i przesłanek zbycia nieruchomości w tym trybie, jak również zbycia nieruchomości w drodze przetargu.

I. Zagadnienia wstępne.

W odpowiedzi na przedstawione zagadnienie w przedmiocie zastosowania trybu bezprzetargowego w zakresie sprzedaży nieruchomości gminnych w przypadku zaistnienia podstaw i przesłanek zbycia nieruchomości w tym trybie, jak również zbycia nieruchomości w drodze przetargu, zważyć należy na istotne podstawy faktyczne i prawne, które zostaną przedstawione w dalszej treści niniejszego opracowania. W tym względzie zwrócenia uwagi wymaga, że do obrotu nieruchomościami gminnymi należy wprost stosować przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tj. Dz.U. z 2024 roku poz. 1145 ze zmianami, zwanej dalej: „u.g.n.” lub „GospNierU”).

Na wstępie wyjaśnienia wymaga, że regulacja prawna obrotu nieruchomościami skarbowymi i samorządowymi odznacza się przede wszystkim znacznym ograniczeniem zasady swobody umów, w każdym jej aspekcie. Ściśle biorąc, najpełniej respektowana jest autonomia woli rozporządzania nieruchomością przez jej właściciela, chyba że ustawodawca przyznaje (co się zdarza) określonym osobom roszczenie o nabycie własności. Natomiast ustawodawca skrupulatnie wymaga publicznego ujawnienia zamiaru rozporządzania nieruchomością w trybie sprzedaży, ustanowienia użytkowania wieczystego, najmu i darowizny (art. 35 ust. 1 GospNierU) (por. Gospodarka nieruchomościami, Art. 37 SPP T. 3 red. Gniewek 2020, wyd. 4).

Przechodząc do szczegółowej analizy przedmiotowego zagadnienia, dostrzeżenia wymaga, że szczegółowe tryby związane ze zbyciem nieruchomości zostały unormowane w treści przepisów – art. 37 – 42 u.g.n.

Analizując zakres podanych regulacji prawnych należy wskazać, że z zastrzeżeniem wyjątków ustawowych, nieruchomości są sprzedawane lub oddawane w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu (art. 37 ust. 1 u.g.n.). W tym względzie podkreślenia wymaga, że generalną zasadą przy zbywaniu nieruchomości jest stosowanie trybu przetargowego przy sprzedaży i oddawaniu w użytkowanie wieczyste nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa bądź jednostki samorządu terytorialnego. Wskazać przy tym należy, iż mimo że przepis art. 37 ust. 1 GospNierU mówi o umowach sprzedaży i oddania w użytkowanie wieczyste, to z treści art. 37 ust. 2 GospNierU wynika, że również w innych wypadkach zbycia nieruchomości, niewymienionych w art. 37 ust. 2 GospNierU, musi być zastosowany tryb przetargowy. Wymienione w art. 37 ust. 2 GospNierU przypadki zbycia nieruchomości w trybie bezprzetargowym mają charakter wyjątku od reguły przetargowego zbywania nieruchomości. Tym samym, jako wyjątki, nie mogą być interpretowane w sposób rozszerzający. Komentowany przepis zawiera więc zamknięty katalog sytuacji, w których następuje bezprzetargowe zbycie nieruchomości stanowiących własność publiczną (por. Art. 37 GospNierU Jaworski 2023, wyd. 8/Tułodziecki).

II. Tryb przetargowy.

Co do zasady podstawowym trybem zbycia nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego jest tryb przetargowy. Oznacza to zatem, że ten tryb powinien być stosowany tylko w przypadkach, które nie są wyłączone z trybu bezprzetargowego. Potwierdzenie tej zasady wyraża się tym, że zasadą jest sprzedawanie lub oddawanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste w drodze przetargu, a jedynie w wyjątkowych przypadkach nieruchomość jest zbywana w drodze bezprzetargowej (por. wyrok NSA z dnia 4 stycznia 2022 roku w sprawie o sygn. akt I OSK 1715/20).

W tym względzie należy wskazać zgodnie z najnowszym orzecnictwem sądów administracyjnych, że zezwolenie na zastosowanie trybu bezprzetargowego nie wchodzi w grę jako wyjątek od art. 37 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami, jeżeli przeznaczona do sprzedaży nieruchomość gminna posiada walory, w tym położenie, które mogłoby sprzyjać poprawie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległych należących do więcej niż jednego podmiotu. Poza tym konieczne jest też wykazanie okoliczności świadczących o niemożności zagospodarowania nieruchomości jako odrębnych od działek przylegających (por. wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 19 marca 2024 roku w sprawie o sygn. akt II SA/Rz 1079/23).

III. Tryb bezprzetargowy.

Wobec powyższego zbycie nieruchomości w trybie bezprzetargowym stanowi odstępstwo od zasady zbycia nieruchomości w trybie przetargowym, a szczegółowy katalog przypadków sprzedaży nieruchomości w tym trybie został wskazany w art. 37 ust. 2 pkt 1 – 23 u.g.n. Ponadto dyspozycja art. 37 ust. 2 u.g.n. stanowi, że - Nieruchomość jest zbywana w drodze bezprzetargowej. W świetle powyższego zatem zastosowanie takim przypadkiem trybu przetargowego mogłoby doprowadzić do błędnego wyłonienia nabywcy, stąd skoro przepis wskazuje na obowiązek stosowania trybu bezprzetargowego, a nie jedynie na taką możliwość, wówczas należy zastosować tryb bezprzetargowy.

W tym względzie również należy zwrócić uwagę na swego rodzaju rozbieżność w orzecznictwie sądów administracyjnych, które z jednej strony wskazują, że skoro tryb bezprzetargowy stanowi wyjątek od przyjętej w ustawie o gospodarce nieruchomościami zasady zbycia nieruchomości stanowiącej własność gminy w drodze przetargu, to przesłanki jego zastosowania powinny być jasno i rzetelnie wyłożone w uzasadnieniu uchwały (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 4 października 2023 roku w sprawie o sygn. akt II SA/Gl 907/23). W przeciwieństwie do tego rozstrzygnięcia należy traktować pogląd, zgodnie z którym rada gminy nie może zobowiązać organu wykonawczego gminy do konkretnego działania w zakresie gospodarowania nieruchomościami komunalnymi. Nie może wskazywać w uchwale dotyczącej ustanowienia ogólnych zasad gospodarowania nieruchomościami na tryb, w jakim ma być sprzedana nieruchomość, gdyż ta czynność zastrzeżona jest dla organu wykonawczego (por. wyrok WSA w Szczecinie z dnia 9 marca 2023 roku w sprawie o sygn. akt II SA/Sz 928/22).

IV. Podsumowanie.

W świetle zatem przedstawionych okoliczności sprawy takich jak złożony wniosek obecnego współwłaściciela o wykup pozostałej części nieruchomości (przesłanka do zastosowania trybu bezprzetargowego na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 9 u.g.n.), jak również przesłany wniosek właściciela nieruchomości sąsiedniej do tej sprzedawanej (które to jednak nabycie nieruchomości nie poprawiłoby warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej – brak spełnienia przesłanki do zastosowania trybu bezprzetargowego na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 6 u.g.n.), wskazać że w zakresie przedmiotowej nieruchomości konieczne jest przeprowadzenie trybu bezprzetargowego na gruncie art. 37 ust. 2 pkt 9 u.g.n.

W świetle przedstawionego w dniu 21 października 2024 roku zapytania dotyczącego możliwość zastosowania przy sprzedaży przedmiotowej nieruchomości położonej przy ul. Stawnej w Jarocinie przetargu ograniczonego przede wszystkim wskazać należy, że na gruncie art. 40 ust. 2a u.g.n. - *Przetarg ograniczony organizuje się, jeżeli warunki przetargowe mogą być spełnione tylko przez ograniczoną liczbę osób*. Zaistnienie zatem obligatoryjnej przesłanki do zastosowania trybu bezprzetargowego, na co wskazują ww. wnioski przedmiotowej opinii, implikuje właśnie do zastosowania tego trybu (bezprzetargowego), co uzasadnia brak stosowania trybu przetargowego ograniczonego.

RADCA PRAWNY
Wojciech Dobija